• یکشنبه • ۲۸ آبان ۱۴۰۲ • شماره ۴۰۷

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

میزان حق سنوات کارگران در سال ۱۴۰۲ چگونه محاسبه می‌شود؟

گزارش

سازمان تأمین‌اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آنها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

- نحوه بهره‌مندی نویسندگان کتاب از بیمه تأمین‌اجتماعی
- اعتراض به بازرسی تأمین‌اجتماعی در صورت غیبت در محل کار
- نحوه عمل به مفاد ماده (۳۸) قانون تأمین‌اجتماعی از طرف واگذارنده کار
- استفاده از مرخصی حج در مشاغل سخت و زیان‌آور

احمد فاضلی
کارشناس سازمان تأمین‌اجتماعی

نویسنده کتاب برای کودکان هستم. ۲۴ آبان‌ماه هر سال روز کتاب و کتابخوانی نام‌گذاری شده و در سال جاری نیز از ۲۳ آبان‌ماه تا آخر هفته به نام هفته کتابخوانی اعلام شده‌است. به همین بهانه می‌خواستم بپرسم که آیا نویسندگان کتاب نیز می‌توانند بیمه تأمین‌اجتماعی شوند؟

بله، نویسندگان و پدیدآورندگان کتاب، با معرفی صندوق اعتباری حمایت از نویسندگان و روزنامه‌نگاران و هنرمندان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در قالب بیمه صاحبان حِرف و مشاغل آزاد با لحاظ شرایط مربوطه و با انتخاب یکی از نرخ‌های ۱۴،۱۲ و ۱۸ درصد، می‌توانند بیمه تأمین‌اجتماعی شوند که در این صورت معادل ۱۰ درصد از تخفیف حق‌بیمه برمبنای حداقل دستمزد سال مربوطه بهره‌مند خواهند شد، اما در صورت انتخاب درمان صددرصد، حق سرانه درمان خود و افراد تحت‌تکفل به عهده بیمه‌شده است.

دو سال است با اخذ کارت مهارت فنی درجه (۳) از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در حرفه درب و پنجره‌سازی فلزی بیمه کارگر ساختمانی شده‌ام. از دو هفته قبل به علت بیماری در بیمارستان بستری بودم. چند روز قبل بازرس سازمان تأمین‌اجتماعی جهت احراز اشتغال من در این شغل با مراجعه به محل سکونتم گزارش کرده که در شغل مربوطه شاغل نیستم و به همین دلیل، شعبه تأمین‌اجتماعی به استناد گزارش بازرسی، بیمه من را قطع کرده است؛ در حالی که من سه هفته است در بیمارستان بستری هستم. راهکار مشکل من چیست؟

باید اطلاع داشته باشید که سازمان تأمین‌اجتماعی جهت جلوگیری از سوءاستفاده احتمالی و احقاق حقوق بیمه‌شدگان واقعی کارگران ساختمانی، برای احراز اشتغال بیمه‌شده در مشاغل شانزده‌گانه کارگران ساختمانی، حسب ضرورت هر شش‌ماه از محل کار و یا محل سکونت بیمه‌شده بازرسی تحقیقی به عمل می‌آورد، اما اگر این عدم اشتغال شما با ارائه مدارک پزشکی به علت بستری در بیمارستان باشد از مصادیق عدم اشتغال بیمه‌شده در کارهای ساختمانی تلقی نمی‌شود. احتمالاً بازرس تأمین‌اجتماعی از بستری بودن شما اطلاع نداشته است.

دو سال قبل که راننده تاکسی و بیمه‌شده تأمین‌اجتماعی بودم به علت اینکه قبل از تاریخ ازدواج صرفاً یک سال و شش‌ماه سابقه پرداخت حق‌بیمه داشتم نتوانستم از کمک‌هزینه ازدواج بلاعوض سازمان تأمین‌اجتماعی استفاده کنم. به دلیل ناموفق بودن ازدواج اول، اخیراً مجدداً ازدواج کرده و بیش از سه سال سابقه پرداخت حق‌بیمه دارم. آیا می‌توانم کمک‌هزینه ازدواج از سازمان تأمین‌اجتماعی دریافت کنم؟

خیر، طبق ماده (۸۵) قانون تأمین‌اجتماعی بیمه‌شده مرد و یا زن صرفاً در اولین ازدواج خود می‌توانند کمک‌هزینه ازدواج دریافت کنند.

قرار است شعبه بزرگ یکی از فروشگاه‌های زنجیره‌ای در کرمان راه‌اندازی شود. جهت تأمین قفسه‌های مورد نیاز فروشگاه، با شرکت تولید ساخت قفسه‌های فلزی قراردادی منعقد کرده‌ایم و مقرر شده ظرف دوماه بعد از ساخت و تهیه قفسه‌های مورد نیاز، آن‌ها را از شرکت سازنده طرف قرارداد خریداری کنیم. با توجه به اینکه قراردادهای خرید و فروش مشمول کسر حق‌بیمه نیستند، آیا در رابطه با این قرارداد لازم است مفاد ماده (۳۸) قانون تأمین‌اجتماعی از طرف واگذارنده کار رعایت شود؟

طبق تبصره یک ماده (۹) الحاقی به مصوبه سال ۱۳۷۰ شورای‌عالی تأمین‌اجتماعی و به استناد دادنامه شماره ۱۸۴۷ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، صرفاً قراردادهای خرید و فروش اجناس، مواد، تجهیزات و اقلام مصرفی که موضوع قرارداد مهیا و آماده است و نوع قرارداد فقط خرید و فروش است و نیازی به تهیه و یا انجام کار اضافی نیست، به علت فقدان نیروی انسانی، مشمول ماده (۳۸) قانون تأمین‌اجتماعی و کسر حق‌بیمه نیست. چنانچه موضوع قرارداد تهیه، تأمین و تحویل تجهیزات (مثل قرارداد شما) بدون کار اضافی باشد در این حالت صرفاً هشت درصد از کل کارکرد قرارداد بابت عملیات بازرگانی شامل بازاریابی، برگزاری مناقصه، آموزش و خدمات پس از فروش و... با مأخذ ۱۶/۶۸ درصد محاسبه و پس از وصول، مفاصاحساب تأمین‌اجتماعی جهت پرداخت باقی‌مانده مطالبات پیمانکار نزد واگذارنده کار صادر می‌شود و مابقی تجهیزات از محاسبه حق‌بیمه معاف است، لذا در این نوع قراردادها واگذارنده کار ملزم به رعایت ماده (۳۸) قانون تأمین‌اجتماعی است.

به‌صورت متوالی ۱۹ سال است بیمه‌شده تأمین‌اجتماعی در شغل سخت و زیان‌آور هستم. چند سال قبل با استفاده از یک‌ماه مرخصی بدون حقوق به سفر حج تمتع رفتم، سال گذشته نیز برای دومین بار در ایام حج تمتع، با استفاده از یک‌ماه مرخصی بدون حقوق به خانه خدا مشرف شدم. در یکی از شماره‌های سال قبل نشریه اعلام شده است مدت یک‌ماه استفاده از مرخصی بدون حقوق جهت ادای فریضه حج باعث زایل شدن توالی ۲۰ سال اشتغال در کارهای سخت و زیان‌آور نمی‌شود. آیا سفر دوم من نیز تابع این مقررات است؟

خیر، طبق مقررات مدت یک‌ماه استفاده از مرخصی بدون حقوق جهت ادای فریضه حج صرفاً برای یک‌بار در طول اشتغال در کارهای سخت و زیان‌آور باعث زایل شدن توالی در کارهای سخت و زیان‌آور نمی‌شود و سفرهای بعدی حج واجب شامل این مقررات نیست.

وکیل پایه یک و عضو کانون وکلا هستم. همکاران من از نظر بازنشستگی تابع ضوابط کانون وکلا هستند، اما اعضا پوشش درمانی ندارند. آیا می‌توانم خودم را فقط تحت پوشش درمان سازمان تأمین‌اجتماعی قرار دهم؟

خیر، سازمان تأمین‌اجتماعی همراه با تعهدات و خدمات بلندمدت و کوتاه‌مدت خدمات درمانی نیز به بیمه‌شدگان ارائه می‌دهد و انجام خدمات درمانی بدون تعهدات مذکور قابل اجرا نیست. البته اگر سایر وکلای قوه قضاییه (غیر از کانون وکلا) با معرفی مرکز وکلا و کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه، طبق ضوابط بیمه‌های توافقی بیمه تأمین‌اجتماعی شوند، در زمان مراجعه به مراکز درمانی متعلق به سازمان تأمین‌اجتماعی از پرداخت فرانشیز معاف بوده و درمان آن‌ها به‌صورت رایگان انجام می‌شود.

- در سال ۱۴۰۲ با تصویب شورای‌عالی کار میزان حق سنوات کارگر، روزانه ۷۰ هزار ریال تعیین شده که مشمول کسر حق‌بیمه است.
- نویسندگان و پدیدآورندگان کتاب، با معرفی صندوق اعتباری حمایت از نویسندگان و روزنامه‌نگاران و هنرمندان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در قالب بیمه صاحبان حِرف و مشاغل آزاد با لحاظ شرایط مربوطه و با انتخاب یکی از نرخ‌های ۱۴،۱۲ و ۱۸ درصد، می‌توانند بیمه تأمین‌اجتماعی شوند.

دو سال است بیمه‌شده کارگران ساختمانی هستم. جهت پرداخت حق‌بیمه مهرماه که مهلت پرداخت آن تا آخر آبان‌ماه است، در مراجعه به کارگزاری سازمان تأمین‌اجتماعی مشخص شد که بیمه‌پردازی من متوقف شده است. با مراجعه بعدی به شعبه تأمین‌اجتماعی، کارشناس مربوطه اعلام کرد چون بازرس تأمین‌اجتماعی گزارش کرده در شغل کارگر ساختمانی اشتغال به کار ندارم بیمه من قطع شده است؛ اما به نظرم در تحقیقات محلی به بازرس تأمین‌اجتماعی اطلاعات نادرست داده‌اند و من کماکان در این حرفه شاغل هستم. آیا می‌توانم در این زمینه به شعبه مربوطه اعتراض کنم؟

بله، چنانچه کارگر ساختمانی به توقف ارتباط بیمه‌ای خود معترض باشد، سازمان تأمین‌اجتماعی حداکثر تا سه‌ماه به بیمه‌شده فرصت داده تا درخواست بررسی و پذیرش مجدد داشته باشد. بعد از اعتراض بیمه‌شده و ثبت آن در سیستم، متعاقباً شعبه مربوطه تأمین‌اجتماعی موظف است حداکثر تا دو هفته با انجام بازرسی دو نفره تحقیقی در خصوص صحت‌وسقم اعتراض بیمه‌شده اظهارنظر کند، لذا شما می‌توانید اعتراض کتبی خود را جهت بازرسی مجدد ارائه کنید.

۵۲ سال سن و سه سال سابقه قبلی بیمه‌پردازی اجباری دارم. بعد از اخذ کارت مهارت فنی درجه (۲) از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و ثبت‌نام در سامانه رفاهی کارگران ساختمانی و درخواست برای بیمه شدن، توسط شعبه تأمین‌اجتماعی جهت انجام معاینات پزشکی به یکی از مراکز معاینه معرفی شدم و در معاینات اولیه پزشکی، فاقد توانایی انجام کارهای ساختمانی شده‌ام. در حالی که من از کار افتاده کلی نیستم و به نظرم توانایی انجام کار ساختمانی در حد معمول را دارم، اما شعبه تأمین‌اجتماعی از پذیرش درخواست من خودداری کرده‌است. آیا راهکار دیگری برای بیمه شدن من وجود دارد؟

ملاک سازمان تأمین‌اجتماعی در رابطه با سلامت جسمی متقاضی بیمه کارگر ساختمانی و توانایی داشتن و یا نداشتن انجام کار، نتیجه معاینات پزشکی است. لذا طبق مقررات، شعبه تأمین‌اجتماعی موظف است از پذیرش متقاضی‌ای مثل شما که در معاینات اولیه پزشکی قادر به کار تشخیص داده نشده‌اید خودداری کند. البته نرخ حق‌بیمه بیمه‌شدگان مشمول قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی هفت درصد است، اما با توجه به اینکه ۵۲ سال سن و سه سال نیز سابقه قبلی پرداخت حق‌بیمه دارید، می‌توانید طبق ضوابط بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد، با خوداظهاری به عنوان کارگر ساختمانی (خارج از قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی) با یکی از نرخ‌های ۱۴،۱۲ یا ۱۸ درصد بیمه مشاغل آزاد شوید و یا از بیمه اختیاری با نرخ ۲۷ درصد استفاده کنید.

شوهرم در سال آخر دفاع مقدس مجروح و بعد از مدتی شهید شد. من مدت ۲۲ سال است در شرکت تولیدی مواد غذایی شاغل و بیمه‌شده تأمین‌اجتماعی هستم. ۵۰ سال سن دارم اما طبق شرایط عمومی بازنشستگی زنان (داشتن حداقل ۲۰ سال سابقه بیمه‌پردازی و ۵۵ سال سن) نمی‌توانم بازنشسته شوم. در خاطرم هست در سال قبل در یکی از شماره‌های نشریه، در پاسخ به سؤالی اعلام شده بود که طبق بند «خ» ماده (۸۷) قانون برنامه ششم توسعه، همسران و فرزندان شهدا که طبق بند «ب» ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در مراکز تولیدی و توزیعی و خدماتی تحت‌پوشش قانون کار و تأمین‌اجتماعی هستند، با داشتن حداقل ۲۲ سال سابقه بیمه‌پردازی و بدون لحاظ شرط سنی با حداکثر هشت سال سنوات ارفاقی می‌توانند درخواست بازنشستگی کنند. با توجه به اینکه برنامه هفتم توسعه در مجلس شورای اسلامی در دست بررسی است و ظاهراً برنامه ششم توسعه قابلیت اجرایی دارد آیا می‌توانم درخواست بازنشستگی خودم را به تأمین‌اجتماعی ارائه دهم؟

برنامه پنج‌ساله ششم توسعه که تا پایان سال ۱۴۰۰ اعتبار داشت، یک‌بار تا پایان سال ۱۴۰۱ تمدید شد و چون اخیراً نیز به علت عدم تصویب برنامه هفتم، طبق مصوبه مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان برنامه ششم مجدداً تا آخر سال ۱۴۰۲ تمدید شده است، اصولاً مواد و بندهای برنامه ششم تا پایان سال جاری قابل اجرا هستند و شما در فاصله زمانی مذکور می‌توانید درخواست بازنشستگی کنید.

بیمه‌شده اختیاری ساکن اصفهان هستم. فرزندخوانده‌ام که از دوران طفولیت به‌صورت قانونی تحت سرپرستی من قرار دارد و به واسطه من از خدمات درمانی سازمان تأمین‌اجتماعی برخوردار است، اخیراً به علت رسیدن به سن ۲۰ سالگی از پوشش تأمین‌اجتماعی خارج و بعد از اخذ دیپلم در حوزه علمیه اصفهان به تحصیلات حوزوی مشغول شده است. آیا او می‌تواند مجدداً تحت‌پوشش بیمه تأمین‌اجتماعی قرار گیرد؟

بله، اگر فرزند حقیقی و یا فرزندخوانده بیمه‌شده، بعد از سن ۱۹ سالگی تمام و ورود به ۲۰ سالگی، به جای تحصیلات دانشگاهی، در یکی از حوزه‌های علمیه به تحصیلات علوم دینی هم‌طراز با تحصیلات دانشگاهی اشتغال داشته باشد، با ارائه گواهی تحصیلی صادره توسط حوزه علمیه مربوطه، مادامی که به تحصیل مشغول است می‌تواند مجدداً از خدمات درمانی سازمان تأمین‌اجتماعی بهره‌مند شود.

پنج‌ماه است مغازه تعویض روغن و پنچرگیری راه‌اندازی کرده‌ام. اخیراً یک کارگر ساده مجرد در کارگاه شاغل شده و با اصرار او، با دستمزد ماهانه ۵۳ میلیون ریال او را بیمه تأمین‌اجتماعی کرده‌ام. طبق بخشنامه سازمان تأمین‌اجتماعی غیر از دستمزد ماهانه، مبلغ ۲۰ میلیون ریال به عنوان مزایای رفاهی و انگیزه‌ای و حق مسکن در لیست‌های ارسالی منظور و از آن‌ها نیز باید حق‌بیمه کسر و پرداخت شود. خواستم اطلاع داشته باشم این مبلغ ۲۰ میلیون ریال را سازمان تأمین‌اجتماعی رأساً خودش بخشنامه کرده است تا از کارفرمایان وصول کند؟

بدواً همان‌طوری که پیش از این و در پاسخ به بعضی سؤالات قبلی اطلاع‌رسانی کرده‌ایم، کارفرمایان نباید با اصرار کارگران خود نسبت به بیمه کردن آن‌ها اقدام کنند، بلکه طبق ماده (۳۹) قانون تأمین‌اجتماعی کارفرما مکلف است از اولین ماه اشتغال کارگر ضمن انجام معاینات پزشکی اولیه او، نسبت به ارسال صورت‌مزد و حقوق و پرداخت حق‌بیمه آن‌ها اقدام کند. هر سال مبالغی با عناوین مزایای انگیزه‌ای را شورای‌عالی کار و میزان حق مسکن را هیأت دولت تعیین می‌کند و مبلغ کمک‌هزینه اقلام مصرفی خانوار که به نام مزایای انگیزه‌ای باید به کلیه کارگران اعم از دائم و یا موقت و متأهل و یا مجرد پرداخت شود، طبق مصوبه شورای‌عالی کار در سال ۱۴۰۲ مبلغ ۱۱ میلیون ریال و میزان حق مسکن مبلغ ۹۰ میلیون ریال است. در مورد این مبالغ که باید به‌صورت مستمر و ماهانه به بیمه‌شده پرداخت شود، سازمان تأمین‌اجتماعی به استناد مصوبه‌های شورای‌عالی کار و هیأت وزیران، اول هر سال این مزایا را جهت کسر حق‌بیمه در بخشنامه مربوط به حداقل دستمزد درج می‌کند.

رسانه جامع حوزه رفاه و تأمین اجتماعی
atiyeonline.ir
ATIYE ONLINE NEWS AGENCY